

" Waterkwaliteit en visbestand in het Kanaal Briegden-Neerharen anno 2026 "

1. Inleiding

Het Kanaal Briegden-Neerharen is gelegen in de provincie Limburg en vormt het verbindingskanaal tussen het Albertkanaal en de Zuid-Willemsvaart. Het kanaal is gelegen tussen de gelijknamige plaatsen Briegden en Neerharen. Het kanaal heeft een lengte van 4,8 kilometer en een gemiddelde breedte van circa 60 meter. Het kanaal staat in verbinding met het Albertkanaal en watert af op de noordelijk gelegen Zuid-Willemsvaart. Het kanaal is vrij van verbredingen. De oevers worden gekenmerkt door damwand en zijn verstevigd met beton.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De evolutie van de waterkwaliteit evenals de doelstellingen per waterlichaam kan handig opgevolgd worden via de waterdashboards die online staan: *Dashboard oppervlaktewaterlichamen*. [[Dashboard oppervlaktewaterlichamen](#)]

De resultaten voor het Kanaal Briegden-Neerharen zijn hier te vinden onder de resultaten voor het Vlaamse waterlichaam Zuid-Willemsvaart + Kanaal Bocholt-Herentals + Kanaal Briegden-Neerharen (VL22_221).

Zie ook de laatste Tabel.

b) Toekomstperspectieven

De verschillende geplande acties zijn terug te vinden in het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027. Dit is eveneens online raadpleegbaar:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>.

[<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/stroomgebiedbeheerplannen-2022-2027>]

De rapportage over deze acties is terug te vinden in het wateruitvoeringsprogramma:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma>.

[<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma>]

3. Afvissingen

De meest recente afvissing van het Kanaal Briegden-Neerharen dateert van 2023. De visbestandsopname werd uitgevoerd in opdracht het Agentschap voor Natuur en Bos.

In het Vlaamse Gewest bevinden zich een aantal grote kanalen, die belangrijk zijn voor de openbare visserij en het visstandbeheer. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is verantwoordelijk voor het visstandbeheer in deze wateren.

Voor 2023 heeft het ANB aan ATKB opdracht gegeven voor het uitvoeren van een visstandonderzoek in het Kanaal Briegden-Neerharen.

De bemonsteringen in het Kanaal Briegden-Neerharen zijn uitgevoerd op 5 oktober 2023.

Ecologische gilden

Naast de vissoortensamenstelling, zijn de aangetroffen vissoorten op haar beurt weer ingedeeld in ecologische groepen (gilden). De ecologische groepen zijn samengesteld op basis van verschillende geografische zones in de rivier (Noble & Cowx, 2002).

Eurytope soorten (Eury)

Deze vissoorten komen voor over een breed traject van milieugradiënten. Alle stadia van deze vissoorten komen zowel in stilstaand als stromend water voor en kunnen in vrijwel elk type zoetwater overleven. Tot deze groep behoren de meest voorkomende soorten.

Limnofiele soorten (Li)

Deze vissoorten zijn in alle levensstadia gebonden aan stilstaand water met een rijke begroeiing. Deze soorten zijn voornamelijk de begeleidende soorten van de brasemzone. Snoek is daar een uitzondering op en komt ook voor in klein stromend water met waterplanten of andere schuilgelegenheden.

Rheofiele vissoorten (Rh)

Deze vissoorten zijn in alle of sommige levensstadia gebonden aan stromend water. Het water moet in verbinding staan met een beek, de rivier of de zee. Deze vissoorten zoeken in de paaitijd stromend water op, maar verblijven als volwassen vis veelal in stilstaand water.

a) Soortensamenstelling

Tijdens de bemonstering zijn 8 vissoorten aangetroffen, exclusief hybride. Van de acht soorten behoren zes soorten tot het eurytope gilde, namelijk aal, alver, baars, blankvoorn, brasem en snoekbaars. Daarnaast zijn twee exoten aangetroffen, namelijk roofblei en zwartbekgrondel.

Tijdens de bemonstering is eveneens gelet op de aanwezigheid van kreeften en/of krabben. In totaal zijn vijf gevlekte Amerikaanse rivierkreeften aangetroffen.

In Tabel 24 is een overzicht weergegeven van de soortensamenstelling sinds 2013 (Vis & de Bruijn, 2014; Mies & Van Giels, 2019).

Sinds 2013 is het aantal aangetroffen soorten ieder jaar toegenomen. In 2013 zijn zes soorten aangetroffen, in 2018 zeven soorten en in 2023 acht soorten. Alver, brasem, snoekbaars en roofblei zijn in 2023 tijdens de bemonstering voor het eerst aangetroffen. Van brasem en snoekbaars is dit opvallend aangezien er exemplaren zijn gevangen in meerdere lengteklassen.

Karper, pos, winde en marmergrondel zijn in 2023 niet aangetroffen, terwijl deze soorten wel in één of meerdere voorgaande bemonsteringsjaren aangetroffen zijn. Deels zal het al dan niet aantreffen van minder voorkomende soorten berusten op toeval. Daarnaast is het al dan niet voorkomen van een bepaalde soort habitat- of milieu gerelateerd. De soortenrijkdom is relatief beperkt.

Het eenzijdige habitat van de oevers, in de vorm van schanskorven, beton en damwand, blijkt niet geschikt voor veel vissoorten. Plantminnende soorten ontbreken dan ook geheel in het visbestand.

b) Omvang van het visbestand

In Tabel 14 en Tabel 15 is de geschatte omvang van het totale visbestand in het Kanaal Briegden-Neerharen weergegeven in kilogram en aantal per hectare.

De omvang van het bestand wordt geschat op 136,0 kg/ha en 2.849 stuks/ha. De visbiomassa bestaat voornamelijk uit blankvoorn (74%) en in mindere mate uit baars (9%) en snoekbaars (8%). De overige soorten hebben een gezamenlijk aandeel van 9%.

Op basis van aantallen bestaat het geraamde visbestand met name uit blankvoorn (72%), gevolgd door baars (19%), zwartbekgrondel (5%) en snoekbaars (4%). De overige soorten hebben op basis van aantallen een verwaarloosbaar aandeel in het visbestand (minder dan 1 %).

In Tabel 25 is een vergelijking weergegeven van de meest dominante soorten (op basis van biomassa) en de totale bestandschatting in 2013 (Vis & de Bruijn, 2014), 2018 (Mies & van Giels, 2019) en 2023. Belangrijk aspect is de korte lengte van dit kanaal. Hierdoor kan de omvang van het visbestand sterk fluctueren in functie van vismigratie.

De omvang van het visbestand in 2023 is geraamd op 136,0 kg/ha en 2.849 stuks/ha. Hiermee is het bestand in 2023 zowel op basis van biomassa als op basis van aantallen hoger geschat dan in 2013 en 2018. In 2018 is het bestand geraamd op respectievelijk 70,7 kg/ha en 311 stuks/ha en in 2013 op 4,9 kg/ha en 118 stuks/ha. Sinds 2013 lijkt de omvang van het visbestand dus geleidelijk toe te nemen. In 2018 bestond de biomassa van het bestand voor een groot deel uit karpers >41 centimeter. Deze soort is in 2023 niet aangetroffen, maar wordt wel gevangen door hengelaars (Med. PVC, 2024).

De hogere raming in 2023 is met name gebaseerd op de hogere schatting van het blankvoornbestand. In 2013 is de biomassa van blankvoorn geschat op slechts 0,1 kg/ha, in 2018 op 3,6 kg/ha en in 2023 is dit toegenomen tot 100,4 kg/ha. Hierbij is het belangrijk om te vermelden dat het overgrote deel van de aangetroffen blankvoorns in 2023 zijn gevangen in de enige uitgevoerde stortkuiltrek. Door het uitvoeren van één stortkuiltrek is de trefkans van een dergelijke school vis beperkt. Hierdoor kunnen grote fluctuaties ontstaan tussen de verschillende bemonsteringsjaren. Wel kan gesteld worden dat over het algemeen een

toename van blankvoorn vastgesteld wordt in andere kanalen in deze regio (Med. PVC, 2024).

Baars, brasem en snoekbaars zijn in 2013 niet aangetroffen. Baars is in 2018 wel aangetroffen, maar in beperkte hoeveelheden. De biomassa is in 2018 geschat op 0,4 kg/ha.

In 2023 is dit verder toegenomen tot 12,5 kg/ha. Brasem en snoekbaars zijn in 2023 voor het eerst aangetroffen.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, januari 2026

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger Eva DE BLEEKER in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Jo BROUNS :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2025-2026 , vraag nr. 68 van 9 oktober 2025 } .

TABEL 14

Tabel 14 Raming van het visbestand in Kanaal Briegden-Neerharen (kg/ha) in 2023.

Gilde	Vissoort	Totaal	0+	>0+-15	16-25	26-40	>=41
Eurytoop	Aal	1,2	-	-	-	-	1,2
	Alver	0,1	-	-	0,1	-	-
	Baars	12,5	3,1	3,0	3,1	3,3	-
	Blankvoorn	100,4	0,7	12,7	81,0	6,0	-
	Brasem	7,5	-	0,0	0,1	1,8	5,6
	Hybride	0,1	-	-	0,1	-	-
	Snoekbaars	11,2	1,9	-	1,2	2,9	5,2
Exoot	Roofblei	0,8	-	-	0,3	0,5	-
	Zwartbekgrondel	2,2	0,0	2,2	-	-	-
Subtotaal		136,0	5,7	17,9	85,8	14,5	12,0
		ecologische indeling voor snoek					
		Totaal	0-15	16-35	36-44	45-54	>54
Totaal		136,0					

0,0 = <0,05 kg/ha; - = niet aangetroffen

TABEL 15

Tabel 15 Raming van het visbestand in Kanaal Briegden-Neerharen (N/ha) in 2023.

Gilde	Vissoort	Totaal	0+	>0+-15	16-25	26-40	>=41
Eurytoop	Aal	2	-	-	-	-	2
	Alver	2	-	-	2	-	-
	Baars	547	372	145	22	8	-
	Blankvoorn	2.043	109	420	1.493	21	-
	Brasem	10	-	1	2	5	2
	Hybride	1	-	-	1	-	-
	Snoekbaars	105	75	-	14	10	6
Exoot	Roofblei	6	-	-	2	3	-
	Zwartbekgrondel	133	2	131	-	-	-
Subtotaal		2.849	558	697	1.538	46	10
		ecologische indeling voor snoek					
		Totaal	0-15	16-35	36-44	45-54	>54
Totaal		2.849					

0 = <0,5 stuks/ha; - = niet aangetroffen

TABEL 24

Tabel 24 Soortensamenstelling in Kanaal Briegden-Neerharen in de jaren 2013, 2018 en 2023.

Gilde	Vissoort	2013	2018	2023
Eurytoop	Aal	x	x	x
	Alver	-	-	x
	Baars	x	x	x
	Blankvoorn	x	x	x
	Brasem	-	-	x
	Hybride	-	-	x
	Karper	-	x	-
	Pos	x	x	-
	Snoekbaars	-	-	x
	Rheofiel	Winde	x	-
Exoot	Marm grondel	x	x	-
	Roofblei	-	-	x
	Zwartbek grondel	-	x	x
Totaal*		6	7	8

* = exclusief hybride

TABEL 25

Tabel 25 Bestandschatting van de meest dominante soorten (in kg/ha) in 2013, 2018 en 2023 in Kanaal Briegden-Neerharen.

Vissoort	2013	2018	2023
Blankvoorn	0,1	3,6	100,4
Baars	-	0,4	12,5
Brasem	-	-	7,5
Karper	-	60,1	-
Snoekbaars	-	-	11,2
Overig	4,8	6,6	4,4
Totaal	4,9	70,7	136,0

CIW - Overzicht oppervlaktewaterlichamen

Deze tabel geeft een overzicht van de oppervlaktewaterlichamen per bekken.

Maasbekken

<p>▣ Toon fiches Vlaams waterlichaam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karakterisering • Doelstellingen • Druk en impactanalyse • Beoordeling • Kwaliteitsnormen gevaarlijke stoffen • Toekomstverkenning • Reductiedoelen en afwijkingen	VL22_221	ZUID-WILLEMSVAART + KANAAL BOCHOLT-HERENTALS (deels) + KANAAL BRIEGDEN-NEERHAREN	As, Bilzen, Bocholt, Bree, Dilsen-Stokkem, Hamont-Achel, Lanaken, Lommel, Maaseik, Maasmechelen, Peer, Pelt, Zutendaal
---	----------	--	--